

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพของประเทศไทยในปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ภัยมีทิศทางการพัฒนาอยู่ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และในการพัฒนาประเทศตามแผน และในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่กำลังจะเริ่มนี้ จุดเน้นประการหนึ่งก็คือ การนำประเทศไปสู่ความเป็น อุตสาหกรรม หรืออุตสาหกรรมเกษตร เพื่อความทัดเทียมกับนานาชาติและการส่งเสริม คุณภาพชีวิต เช่น ประเทศที่พัฒนาแล้ว เป้าหมายการพัฒนาคงกล่าวจะบรรลุวัตถุประสงค์ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบหลายประการและถ้าจะมองกัน เฉพาะแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีในระดับสูงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาและที่จะละ เลຍ เสียไม่ได้คือ เรื่องของการศึกษาที่จะผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพและปริมาณตามความต้องการในการ พัฒนาประเทศ (บุญเทียม เจริญยิ่ง, 2534)

กรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ ซึ่งในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 ที่ผ่านมามี คือ ช่วง พ.ศ. 2530-2534 กรม อาชีวศึกษาได้ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาโดยยึดถือนโยบายแผน เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษาเป็นหลักสำคัญ งานสถิติ และสารสนเทศกองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา (2534) ได้รายงานผลการดำเนินงาน ของกรมอาชีวศึกษาในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนาอาชีวศึกษา คือ พ.ศ. 2530-2534 กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดเป้าหมายจำนวนนักเรียนไว้ทั้งสิ้น 860,946 คน แต่ปรากฏว่า สถานศึกษาในสังกัดมีนักศึกษาเพียง 652,330 คน ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดวางไว้

ถึง 208,616 คน หรือรับได้เพียงร้อยละ 75.77 ค่ากว่าเป้าหมายร้อยละ 24.23 ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อจำกัดของงบประมาณด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และครู-อาจารย์ นอกจากนี้ปัญหาด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพก็เป็นปัญหาสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาว่างงานหลังจากจบการศึกษาและนักศึกษาลาออกก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งนอกจากจะเป็นการสูญเสียค่าทางการศึกษาแล้วยังแสดงถึงคุณภาพของสถานศึกษาด้วย

การพัฒนาด้านอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา นอกจากจะเน้นปัจจัยต่าง ๆ คือ การจัดการ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณแล้ว บุคลากรก็เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาด้านอาชีวศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านปริมาณหรือคุณภาพ ปัจจุบันกรมอาชีวศึกษามีสถานศึกษาอยู่ในสังกัด 210 แห่งทั่วประเทศ มีศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 12 ศูนย์ มีบุคลากรแต่ละ 4-7 คน หน่วยศึกษานิเทศก์กรมอาชีวศึกษามีบุคลากร 128 คน และครู-อาจารย์ 15,040 คน ซึ่งขณะนี้กรมอาชีวศึกษาทั้งภาคและแคลนครู-อาจารย์ในสาขาวิชาต่าง ๆ หลายสาขาวิชา เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ เกษตรกรรม และพาณิชยกรรม เป็นต้น ทางด้านคุณภาพกรมอาชีวศึกษาเน้นการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพครู กระจายการ และผู้บริหารสถานศึกษา พยายามส่งเสริมการนิเทศภายในมากขึ้น เน้นการช่วยเหลือตนเอง รับผิดชอบโครงการครูที่เลี้ยงอย่างเป็นระบบ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่แน่นอน และต่อเนื่อง ครู-อาจารย์มีชั่วโมงสอนและหน้าที่เสริมอื่นมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาและขาดการติดตามประเมินอย่างต่อเนื่อง กองวิจัย กรมอาชีวศึกษา จึงให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเร่งแก้ปัญหาคขาดแคลนครู-อาจารย์ให้มีความรู้ทันกับเทคโนโลยีต่าง ๆ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน หรือกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพัฒนาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้สถานศึกษาควรบำรุงดูแลอาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอนให้สามารถใช้งานได้เป็นอย่างดีมีคุณภาพ(กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา, 2534)

ในระยะของแผนพัฒนาอาชีวศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของ
กรมอาชีวศึกษา มีการกำหนดนโยบายเป็นเครื่องขึ้นทางการดำเนินงาน 15 ข้อ ดังนี้

- นโยบายข้อ 1 เร่งรัดพัฒนาการผลิตกำลังคนให้มีความรู้ ทักษะ สอดคล้องกับ
การขยายตัวของ เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยี
และการประกอบอาชีพอิสระ
- นโยบายข้อ 2 ปรับปรุงโครงสร้างและรูปแบบการจัดอาชีวศึกษาให้เอื้ออำนวย
ต่อการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการ เปลี่ยน
แปลงโครงสร้างตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม
และบริการทันสมัย
- นโยบายข้อ 3 พัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยรักการทำงาน มีศรัทธาและมีจรรยาบรรณ
วิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกันเป็น
หมู่คณะ พร้อมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- นโยบายข้อ 4 ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ป้องกันและแก้ไขปัญหา
และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- นโยบายข้อ 5 ส่งเสริมการประชิษฐ์ คิดค้น คัดแปลง และพัฒนาเทคโนโลยี
ท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ
ทรัพยากรและอาชีพ
- นโยบายข้อ 6 ส่งเสริมและสนับสนุนการขยายโอกาสการศึกษาวิชาชีพอย่าง
กว้างขวางแก่ทุกกลุ่มชน
- นโยบายข้อ 7 ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านอาชีพให้กว้างขวาง ทั้งด้าน
อุตสาหกรรม เกษตรกรรมและบริการ โดยเฉพาะด้าน
เกษตรกรรม เน้นเกษตรกรรมและผู้ที่จะเป็นเกษตรกรให้
สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- นโยบายข้อ 8 ส่งเสริมการบริการวิชาชีพระยะสั้นแก่ชุมชนอย่างกว้างขวาง
สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สภาพทรัพยากรท้องถิ่น
และตลาดแรงงาน

นโยบายนข้อ 9 เร่งรัดพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นผู้นำในการจัดวิชาชีพในท้องถิ่น มีความพร้อมและศักยภาพในการกิจหลัก ทั้งการสอน การบริการ วิชาชีพ และ เทคโนโลยีในท้องถิ่น

นโยบายนข้อ 10 เร่งรัดพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอนให้มีระยะเวลาและสาขาที่หลากหลาย ยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของสภาพตลาดแรงงาน และทรัพยากรท้องถิ่นและการประกอบอาชีพอิสระ

นโยบายนข้อ 11 เร่งรัดพัฒนาคุณภาพบุคลากร ครู-อาจารย์ และผู้บริหารให้มีความรู้ ทักษะ สอดคล้องกับวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่

นโยบายนข้อ 12 พัฒนาระบบและกลไกการจัดอาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับกรมให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประสานสัมพันธ์สอดคล้อง เป็นกระบวนการ เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ

นโยบายนข้อ 13 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและ เอกชน เพื่อให้การจัดอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตลอดจนระดมทรัพยากรจากแหล่งอื่น ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

นโยบายนข้อ 14 ส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัย และการจัดระบบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหาร ตลอดจนเร่งรัดพัฒนาการศึกษาติดตามและประเมินผล อย่างจริงจังต่อเนื่อง

นโยบายนข้อ 15 สนับสนุนการอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ เพื่อเตรียมคนยุคใหม่ที่จำเป็นในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและ เพื่อเพิ่มบทบาทของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากนโยบายนทั้ง 15 ข้อนี้ จะเห็นได้ว่า นโยบายนข้อ 11 ที่เน้นการพัฒนาครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กรมอาชีวศึกษา มุ่งที่จะพัฒนาคุณภาพของบุคลากร ทั้งด้านการวางแผน การบริหารและการจัดการ เรียนการสอน โดยพยายามที่จะดำเนินงานนโยบายนให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ และได้กำหนดมาตรการเพื่อสนองนโยบายข้อ 11 ไร่ 7 ข้อ ดังนี้

1. สร้างแรงจูงใจในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรเร่งพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยี
2. จัดให้มีหรือแสวงหาทุนการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้มีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง
3. ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา
4. ให้มีการศึกษา วิเคราะห์ทำการเปลี่ยนแปลงวิชาการและเทคโนโลยี เผยแพร่ความรู้แก่บุคลากรและศึกษาความต้องการในการพัฒนาของบุคลากร
5. พัฒนาองค์กรและกลไกในการศึกษาความต้องการในการพัฒนาบุคลากร การวางแผนบุคลากร การพัฒนาและการติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
6. ให้มีการกำหนด ทดสอบ และควบคุมมาตรฐานครูวิชาชีพในสาขาวิชาที่จำเป็น
7. ส่งเสริมให้มีการวางแผน การพัฒนาและการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ครู อาจารย์และผู้บริหาร (กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา, 2533)

การประเมินความต้องการจำเป็นของครู-อาจารย์ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะได้ข้อมูลสำหรับวางแผนและพัฒนาการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ในสถานศึกษา อันจะส่งผลไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษา

นอกจากนี้ กรมอาชีวศึกษายังกำหนดเป้าหมายจำนวนครู-อาจารย์ที่ต้องการเพิ่มตามสาขาวิชาที่เพิ่มขึ้นในแผนพัฒนาอาชีวศึกษา ฉบับที่ 7 ดังนี้

หลักสูตร	จำนวน					
	2535	2536	2537	2538	2539	
ช่างอุตสาหกรรม	212	216	225	238	251	
เกษตรกรรม	21	13	15	7	8	
พาณิชยกรรม	47	49	46	49	48	
คหกรรม	-	-	-	-	-	
ศิลปหัตถกรรม	4	6	2	10	4	
รวม	284	284	288	304	331	1,471

จะเห็นว่ากรมอาชีวศึกษาเน้นการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ คุณภาพของบุคลากร หรือครู-อาจารย์ ที่ทำการสอนในสถานศึกษา เป็นหัวใจของการอาชีวศึกษา สิ่งที่จะอาศัยงานวิจัยในระดับสถานศึกษา อาจจะเป็นการสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมของบุคลากร ซึ่งจะ เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนกำลังคน และการพัฒนาบุคลากรโดยส่วนรวม หรืออาจจะคิดหารูปแบบการพัฒนาครู-อาจารย์ร่วมกับภาคเอกชนหรือแหล่งวิชาชีพในท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ยังต้องการคำตอบที่สามารถอาศัยงานวิจัยได้ทั้งสิ้น (กองแผนงานกรมอาชีวศึกษา, 2533)

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นกองหนึ่งในสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาประเภทวิชาคหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปหัตถกรรม มีสถานศึกษาในสังกัด ดังนี้

- วิทยาลัยอาชีวศึกษา	33	แห่ง
- วิทยาลัยพาณิชยกรรม	3	แห่ง
- วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม	2	แห่ง
- วิทยาลัยอินทราชัย	1	แห่ง
- วิทยาลัยพิษณุโลก	1	แห่ง
รวม	40	แห่ง

มีครู-อาจารย์ในสถานศึกษา 2,952 คน

มีจำนวนนักเรียน นักศึกษาในระบบ 60,228 คน อัตราส่วนครู : นักเรียน
1 : 20 จำนวนนักเรียนนักศึกษานอกระบบ 400 คน อัตราส่วนครู : นักเรียน 1: 0.14
(งานสถิติและสารสนเทศ กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา, 2534)

จากสถิติที่สำรวจในปีการศึกษา 2533 นี้ แม้ว่าผลจากการสำรวจจะแสดงให้เห็นว่า จำนวนข้าราชการครูกับจำนวนนักเรียนจะสอดคล้องกัน แต่หากแยกตามสาขาวิชาพบว่า ในบางสาขาวิชายังขาดครูอีกมาก เช่น ช่างออกแบบ การตลาด การเลขานุการ ขณะเดียวกัน ปัญหาครูล้นและครูไม่มีคุณภาพก็เป็นปัญหาสำคัญที่ต้อง เร่งแก้ไขโดยเร็ว การขาดคุณภาพของครูในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา มีสาเหตุหลายประการ คือ สถานศึกษา เปิดสอนวิชาต่าง ๆ มากมาย ครู-อาจารย์จบการศึกษาหลายระดับและต่างประสบการณ์ ส่วนใหญ่จะจบการศึกษาสายวิชาชีพ และมีจำนวนมากที่ขาดความรู้ในวิชาการศึกษา วิธีสอน เทคนิค การวัดผลประเมิน และการใช้สื่อการสอน แม้ว่าหน่วยศึกษานิเทศก์กรมอาชีวศึกษาจะ จัดอบรมเกี่ยวกับงานวิชาการไปแล้วหลายครั้ง แต่ดูเหมือนว่าความเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร เนื้อหาและ เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ จะทำให้ครู-อาจารย์ ต้องพยายามแสวงหาวิธีการพัฒนาการสอนของตนเอง การนิเทศการสอนก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมประสิทธิภาพของครู และเพื่อให้ทราบถึงความต้องการการนิเทศการสอนของครู-อาจารย์ จึงควรมีการประเมินความต้องการจำเป็นในด้านนี้โดยการสำรวจหรือทดสอบความรู้ความเข้าใจของครู-อาจารย์ ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อสามารถแก้ปัญหาคาเรียนิเทศการสอนได้ถูกต้อง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา จึงสนใจที่จะประเมินความต้องการจำเป็นของครู-อาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาว่ามีความจำเป็นต้องการการนิเทศการสอนในด้านใดบ้าง มากน้อยเพียงใด เพื่อปรับปรุงการนิเทศการสอนของครู-อาจารย์ให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง อันจะเป็นทางหนึ่งซึ่งส่งผลให้การพัฒนาครู-อาจารย์ บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กรมอาชีวศึกษากำหนดนโยบายไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการนิเทศการสอนของอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ในด้านหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร เทคนิคและวิธีสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชากร คือ ครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ
2. การประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาโดยประเมินจากความรู้ความเข้าใจในด้านต่อไปนี้
 - 2.1 หลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร
 - 2.2 เทคนิคและวิธีสอน
 - 2.3 การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 2.4 การวัดผลและประเมินผล

2.5 ปัจจัยสนับสนุนการสอน

- ผู้บริหาร
- งานพัสดุ
- งานห้องสมุด
- งานทะเบียน
- งานอาคารสถานที่
- งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน

(ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา 2529 และระเบียบการจัดการนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา ประจำปี 2534)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีหน้าที่ในการนิเทศการสอน วางแผน และดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการสอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นข้อมูลให้ผู้สนใจจะศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการสอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็น หมายถึงการวัดความรู้ความเข้าใจของครู-อาจารย์ เพื่อนำมาพิจารณา ตัดสินเกี่ยวกับสภาพการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งต้องการการดำเนินการหรือแก้ไขด้วยการนิเทศการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

การนิเทศการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้ความช่วยเหลือ แนะนำ จัดการอบรม

การสัมมนาแก่ครู-อาจารย์ในสถานศึกษา เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาจารย์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัยในสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ที่จัดการศึกษาประเภทวิชาต่อไปนี้คือ คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปหัตถกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 40 แห่ง ประกอบด้วย

วิทยาลัยอาชีวศึกษา	33	แห่ง
วิทยาลัยพาณิชยกรรม	3	แห่ง
วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม	2	แห่ง
วิทยาลัยอินทราชัย	1	แห่ง
วิทยาลัยพิษณุโลก	1	แห่ง
รวม	40	แห่ง
มีประชากร รวม	2,952	คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณจากประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ($\alpha = .01$) และค่าความคลาดเคลื่อน = $\pm 5\%$ ($\ell = \pm 5\%$) ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 352 คน

แล้วสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยกระจายไปตาม
สัดส่วนประชากรของสถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ ได้ตัวอย่างประชากรดังนี้

ที่	สถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี	58	7
2	วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น	72	9
3	วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา	67	8
4	วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี	72	9
5	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย	68	8
6	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	96	12
7	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	75	9
8	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา	84	10
9	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช	88	11
10	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์	96	12
11	วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี	62	7
12	วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา	73	9
13	วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก	74	9
14	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	72	9
15	วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่	66	8
16	วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต	74	9
17	วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม	73	9
18	วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด	64	-
19	วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	70	8
20	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย	61	7

ที่	สถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
21	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา	83	10
22	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี	65	8
23	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี	65	8
24	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรวิทย	64	8
25	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี	65	8
26	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี	63	8
27	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	64	8
28	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรธานี	78	10
29	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์	58	7
30	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	83	10
31	วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี	93	11
32	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	86	11
33	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมลลอ	63	8
34	วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี	139	17
35	วิทยาลัยพาณิชยการ เขตพุน	108	13
36	วิทยาลัยพาณิชยการบางนา	105	13
37	วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ	52	6
38	วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช	44	5
39	วิทยาลัยอินทราชัย	47	6
40	วิทยาลัยพิษณุโลก	58	7
	รวม	2,952	352

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะ เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจสำหรับครู-อาจารย์ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบ (Check list) ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบวัดความรู้ความเข้าใจ

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่อง หลักสูตรและเอกสารประกอบ-หลักสูตร เทคนิคและวิธีสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนการสอนที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา

2.2 การสร้าง เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.2.1 ศึกษาคำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

- หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน
- ความหมาย ขอบเขต วิธีการศึกษาความต้องการ (Need) และการประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) และความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการสอน

2.2.2 สอบถามและสัมภาษณ์ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศการสอนแก่ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง ตลอดจนความคิดเห็นในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและข้อเสนอแนะ

2.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดกรอบในการวิจัย โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.4 สร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจให้ครอบคลุมกรอบในการวิจัย

2.2.5 สร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความครอบคลุมในเนื้อหา ความตรงในเนื้อหา และภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.6 นำแบบวัดความรู้ความเข้าใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้
(Tryout) กับครู-อาจารย์ ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาที่ไม่ใช่
ตัวอย่างประชากรในการวิจัย 40 คน

2.2.7 ทาคความยากง่าย (P)และอำนาจจำแนก (R) ของแบบ
วัดความรู้ความเข้าใจเป็นรายชื่อ ใช้เทคนิคร้อยละ 27

2.2.8 นำข้อคำถามที่มีความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกที่
เหมาะสม ทาคค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร คูเคอร์ ริชาร์ดสัน
(Kuder Richardson) K-R₂₀

2.3 การส่งแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ทาหนังสือขอความร่วมมือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ไปยังอธิบดีกรมอาชีวศึกษา

2.3.2 ขอหนังสือจากกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอความร่วมมือไปยัง
ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วส่งแบบสอบถามและแบบวัดความรู้ความเข้าใจ
พร้อมทั้งซอง เบล่าติดดวงตราไปรษณียากร เมื่อสถานศึกษาดำเนินการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบ
สอบถามและแบบวัดความรู้ความเข้าใจแล้ว ส่งข้อมูลกลับโดยใช้บริการไปรษณีย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตรวิธี การสอนและ เทคนิคการสอน การผลิตและการใช้สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล และ ปัจจัยสนับสนุนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้มีชื่อย่อเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายคำ เพื่อหาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียน การสอนและหาระดับความต้องการ เกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครู-อาจารย์ในแต่ละด้านโดยใช้ เกณฑ์ของ เบสต์ (BEST, 1970) ดังนี้

2.1 นำคะแนนเต็มทั้งหมดมาแบ่งเป็นช่วงคะแนน (ระดับความเข้าใจคะแนน ทั้งหมด 50 คะแนน) ออกเป็น 5 ส่วนเท่า ๆ กัน คือ

ระดับความเข้าใจน้อยที่สุด	คือ	ช่วงคะแนนระหว่าง	0.00 - 10.00
ระดับความเข้าใจน้อย	คือ	ช่วงคะแนนระหว่าง	10.01 - 20.00
ระดับความเข้าใจปานกลาง	คือ	ช่วงคะแนนระหว่าง	20.01 - 30.00
ระดับความเข้าใจมาก	คือ	ช่วงคะแนนระหว่าง	30.01 - 40.00
ระดับความเข้าใจมากที่สุด	คือ	ช่วงคะแนนระหว่าง	40.01 - 50.00

2.2 นำช่วงคะแนนของระดับความเข้าใจ มาจัดลำดับความต้องการไว้ดังนี้

ช่วงคะแนนระหว่าง	0.00 - 10.00	แสดงว่า	มีความต้องการในระดับมากที่สุด
ช่วงคะแนนระหว่าง	10.01 - 20.00	แสดงว่า	มีความต้องการในระดับมาก
ช่วงคะแนนระหว่าง	20.01 - 30.00	แสดงว่า	มีความต้องการในระดับปานกลาง
ช่วงคะแนนระหว่าง	30.01 - 40.00	แสดงว่า	มีความต้องการในระดับน้อย
ช่วงคะแนนระหว่าง	40.01 - 50.00	แสดงว่า	มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยลำดับขั้นของการนำเสนอ ผลการวิจัย โดยแบ่ง เป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประกอบด้วยทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา การนิเทศการสอน ความต้องการจำเป็นในการนิเทศการสอน และความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษากรมอาชีวศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย

บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล

ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ